

4. ČIŠČENJE, NEGA IN VZDRŽEVANJE

Splošno

Da zagotovimo lepo ohranjeno površino oken, tekoče delovanje okovja ter dobro tesnenje, je potrebno elemente stavbnega pohištva redno čistiti, vzdrževati in negovati. Poleg staranja so okenski/vratni elementi obremenjeni tudi npr. z dimom, industrijskimi plini, prahom in podobno. Tovrstne umazanije v povezavi z deževnico ali roso lahko poškodujejo površino ter okrnejo njen lep videz. Če boste upoštevali nekaj manjših napotkov v nadaljevanju, boste z našimi proizvodi trajno zadovoljni.

Za čiščenje ne uporabljajte sredstev z neznano sestavo. Če delovanja čistila ne poznate dovolj dobro, ga preizkusite s testnim čiščenjem in sicer na vizualno skritem delu okna.

Priporočamo redno čiščenje zunanjih delov zato, da preprečimo morebitno kopičenje oblog umazanije. Čim prej se umazanija odstrani, tem lažje je čiščenje.

4.1 LESENE POVRŠINE

Čiščenje in nega

Les je živ material in potrebuje ustrezno zaščito (premaz). Prosimo, da z vašimi izdelki ravnate skrbno in pazljivo, da ne bi nastale poškodbe na površini oz. končnem nanosu. Leseni elementi s končnim premazom so obdelani z vodotopnim sistemom lakiranja s postopkom brizganja. Vzdrževanje je zelo odvisno od samega barvnega odtenka, okoliščin montaže ter vremenskih vplivov.

Les je naraven material. Kljub isti lesni vrsti se zato lahko pokažejo na površini določene barvne razlike. Tudi če se les prevleče z lazuro, se včasih te svojevrstnosti lesa ne da odpraviti. Barvne razlike, ki nastanejo iz tega vzroka, se mora tolerirati, prav tako kot tudi odstopanja od barvnih vzorcev.

Manjša barvna odstopanja so pogojena tako proizvodno-tehnično, kot tudi z materialom in le poudarjajo lastnost lesa – da je les naraven in živ.

Redno in pravilno čistite okvir ter krilo, za kar je najprimernejša milnica ali blago sredstvo za ročno pomivanje posode, pri čemer je površino na koncu potrebno očistiti še s čisto vodo. Pri tem uporabljajte mehke čistilne krpe ali gobice. Sredstva za čiščenje, gospodinjska čistila ter čistila za stekla, ki vsebujejo agresivne sestavine (alkohol, salmiak), niso primerna.

Načeloma pa priporočamo preventivno nego (posebej zunanjih površin), saj je ta bistveno enostavnejša in stroškovno ugodnejša kot popolna sanacija lesenih površin. Za preventivno nego lesenih površin lahko naročite set za vzdrževanje lesenih površin. Izrecno bi radi opozorili na to, da je ta set primeren le za preventivno nego lesenih površin in ne za sanacijo že obstoječih poškodb na površini (glej stran 31).

Vzdrževanje in popravilo poškodb

Zaradi zunanjih vplivov (med gradnjo, z vremenskimi vplivi) lahko pride do poškodb na barvi. Večje poškodbe naj v vsakem primeru odpravijo strokovnjaki! Manjše poškodbe, kot so praske in drobne razpoke, se lahko popravi s čistim in tankim čopičem ter vodotopnim premaznim sredstvom na akrilni bazi.

Pomembno pri tem je, da se poškodovano mesto popravi takoj, sicer obstaja nevarnost, da v les prodre voda, ki pozimi zamrzne, zaradi česar se premaz oz. lak odlušči. Poškodbe, ki jih saniramo kasneje, se torej lahko odpravijo le z veliko večjimi stroški.

Površinska obdelava – vzdrževanje

1. V skladu s tehničnimi podatki se pri površinsko obdelanih elementih uporabljajo vodotopne lazure, ki so tudi ekološko neoporečne.

2. Okna in vrata so zelo kakovostni gradbeni elementi. Med in po vgradnji jih je potrebno primerno zaščititi pred nečistočami - posebej pri delih z malto je treba skrbno pokriti vse dele. Umazanije je potrebno takoj odstraniti, vendar nikakor ne s smirkovim papirjem, drugimi ostrimi predmeti ali abrazivnimi sredstvi.

3. V drugem letu po vgradnji je potrebno pregledati stike med steklom in lesom - silikon mora trajno dobro tesniti, v nasprotnem primeru je potrebno popravilo. Na južnih in jugozahodnih straneh je potrebno pregledati premaz in videz lesenih površin, katere se po potrebi dodatno obdela.

Zaradi eventualnih poškodb, kot so praske, odtiski ali poškodbe zaradi toče je potrebno redno pregledovati lesene površine.

Tovrstne poškodbe površine povzročajo visoko vlažnost v vrhnjih plasteh lesa ter odstopanje oz. luščenje teh plasti, zato jih je nujno čimprej sanirati.

Dase zagotovi dolga življenjska doba lesenega stavbnega pohištva je zato vsako leto oziroma najmanj 1x letno potrebno obvezno opravljati vzdrževalni pregled in popravilo morebitnih poškodb.

4. Na zunanji strani oken in vrat se priporoča 1 x letno premazovanje z vzdrževalnim sredstvom, ki se ga lahko naroči pri U TRADE d.o.o. 041 644 438

5. Če je les izpostavljen močnejšemu UV-sevanju ali ekstremnim vremenskim razmeram, je potrebno ta pregled izvesti prej in na zunanji strani izdelkov opraviti navedene vzdrževalne postopke še pogosteje.

6. Nadaljnje vzdrževanje površinske obdelave oziroma barvanje oken naj bi se v naslednjih letih izvajale v skladu z izkustvenimi intervali. Prosimo, pri prenavljanju upoštevajte naše priporočene intervale (stran 30).

Kako pogosto naj barvamo lesena okna?

Nekaj let po vgradnji (za orientacijo primernih časovnih intervalov je podana tabela) je priporočljivo vse zunanje površine ponovno premazati z ustrežno barvo. Površino izdelkov se najprej očisti, rahlo obrusi s fino brusno gobico ter površinsko obdelava oziroma premaže s sredstvom, ki je bilo uporabljeno pri površinski obdelavi. Manjša količina tega sredstva je priložena ob dobavi. Pred premazovanjem se ga razredči z vodo.

Splošno veljavnega priporočila, kako pogosto je potrebno premazati lesene dele oken ali vrat, ni, saj so obremenitve na izdelke lahko zelo različne. Bistveno so odvisne od situacije med vgradnjo in montažo, od lege vaše zgradbe in od zunanjih vplivov (sonce, dež, sneg, toča, veter) ter ustreznega vzdrževanja.

Okna naj bi se prebarvala takrat, ko se lesk površine občutno zmanjša oz. če se pokažejo manjše razpoke ali poškodbe.

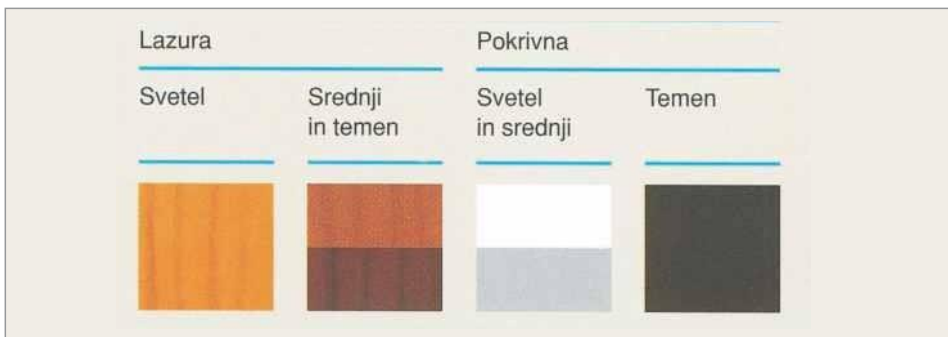
Načeloma velja, da svetlejši kot je barvni odtenek, pogosteje je potrebno les prebarvati.

Na premazovalne intervale in intenzivnost vzdrževanja močno vplivajo tudi:

a.) način in položaj vgradnje oken in vrat glede na izpostavljenost vremenskim obremenitvam, smer neba ter na izpostavljenost sončnim žarkom.

b.) barve površinske obdelave in barvnega tona

Tabela: orientacijski podatki za potrebne premazovalne intervale

Površinska obdelava	Način vgradnje oken in vrat	Barvni ton	Interval obnove premaza	
			Z vsakoletnim pregledom in popravilom poškodb	Z vsakoletnim pregledom in popravilom poškodb ter vsakoletnim premazom z vzdrževalnim sredstvom
Lazure	zaščiten	svetel	6 let	8 let
		srednji	7 let	12 let
		temen	8 let	12 let
	srednja izpostavljenost	svetel	3 leta	5 let
		srednji	5 let	10 let
		temen	5 let	10 let
	močna izpostavljenost	svetel	2 leti	3 leta
		srednji	3 leta	5 let
		temen	3 leta	5 let
Pokrivne barve	zaščiten	svetel	15 let	18 let
		srednji	12 let	15 let
		temen	11 let	14 let
	srednja izpostavljenost	svetel	12 let	15 let
		srednji	10 let	12 let
		temen	9 let	11 let
	močna izpostavljenost	svetel	7 let	10 let
		srednji	5 let	7 let
		temen	4 leta	6 let

Lesene površine v notranjosti

Lesene površine na notranji strani oken in vrat občasno očistite s toplo vodo ali blagimi čistilnimi sredstvi (npr. z razredčenim sredstvom za pomivanje ali milnico). Izogibajte se čistilnim sredstvom, ki drgnejo, razjedajo ali vsebujejo topila. Uporabljajte izključno mehke čistilne krpe, da ne opraskate lakirane površine. Po čiščenju s suho in mehko krpo temeljito obrišite lesene profile, saj predolgo učinkovanje sredstva lakirano površino lahko razmehča.

Za notranje strani izdelkov se priporoča premazovanje z vzdrževalnim sredstvom 1x na 5 let.

Čistilno negovalni set

V podjetju U TRADE d.o.o. 041 644 438 lahko naročite negovalno čistilni set za nego lesenih površin. S tem setom boste lahko pravilno in kvalitetno čistili in vzdrževali površine vaših oken in vrat in površinam izdelkov ohranili kakovosten vizualni izgled. Set uporabljamo za čiščenje in nego lesenih površin oken in vrat.

1. Priloženo namensko krpo natopimo v priloženo čistilno sredstvo in lakirane izdelke po celotni površini očistimo. Pri čiščenju se izogibamo premočnemu drgnjenju!
2. Pustimo vsaj 30 minut, da se površina osuši.
3. Priloženi negovalni balzam nanesemo na drugo namensko krpo in ga enakomerno nanašamo na lakirano površino v smeri lesnih laken.
4. Pustimo 1 uro, da se sredstvo posuši.

⚠ Opozorilo:

- Negovalnega balzama ne nanašamo pi izpostavljenosti direktnemu soncu ali na vročo površino.
- Ne nanašamo pri temperaturi manjši od 15°C.

Posebni varnostni napotki za lesene elemente

Naravni materiali, kot je tudi les, se vedno prilagajajo vlažnosti okolice. Ta pojav je prisoten v celotnem življenjskem obdobju lesa – od drevesa do obdelanega lesenega gradbenega elementa.

Predvsem med gradbeno fazo je potrebno okna in vrata zavarovati pred visoko vlažnostjo in možnostmi nastanka poškodb ter na zaščitne ukrepe opozoriti izvajalce gradbenih del.

Še posebej, če gradnja poteka pozimi in se v zaprtih stavbah izločajo velike količine vlage pri ometavanju in pri estrihu. Zato vedno poskrbite za zadostno prezračevanje med gradbeno fazo, saj ob dolgotrajni visoki zračni vlagi lahko zaradi nabrekanja lesenih profilov nastanejo težje poškodbe na kotnih spojih in na površini.

Izstop smole na površino lesenih izdelkov

Neodvisno od površinske obdelave, vendar z večjim tveganjem pri temnejših barvnih odtenkih, se pri uporabi vseh smolnatih lesnih vrst (vsi iglavci, meranti), ne moremo izogniti izstopu smole na površino.

Manjši izstop smole je pri takšnem lesu naravno pogojen in v skladu z veljavnimi standardi ne predstavlja pomanjkljivosti izdelkov ali vzroka za reklamacijo.

Oljene površine

Navodila za vzdrževanje oljenih lesenih površin:

V našem podjetju nudimo oljene površine le za izdelke iz macesnovega in hrastovega lesa, kistaže vosnovi lesni vrsti odpornejši na vremenske vplive.

V proizvodnem procesu površinske obdelave se izdelke olji dvakrat.

Da se ohrani videz oljene površine in ustrezno zaščiti izdelke pred škodljivimi vremenski vplivi, je potrebno po vgradnji izdelkov na objekt, zunanje lesene površine z oljem obnoviti vsaj dvakrat, na izpostavljenih mestih tudi večkrat letno.

Nanašanje olja na lesene površine

Pred nanašanjem olja, lesene površine potrebno brusiti, očistimo jih le umazane. Olje nanašamo z bombažno krpico ali pomočimo v olje in z njo premasiramo zunanjo površino lesa.

⚠ Opozorilo

- Macesen je les, ki vsebuje veliko smole. Prav zaradi vsebnosti smol ima večjo odpornost na vremenske vplive. Pri oljenih površinah se lahko zaradi vpliva sončnih žarkov, smola izloča na zunanjo leseno površino - les smoli. Ta pojav je pogosta značilnost macesnovega lesa kot surovine, zato ni predmet reklamacije
- Pri oljenju gre za zaščito lesenih površin z naravnim materialom, z brezbarvnim oljem.

Na oljeno površinsko obdelavo, Inles ne daje nobene garancije. Take izdelke je potrebno vsaj 2x letno premazati z ustreznim oljem, ki ga lahko kupite na Inlesu.

